

ПРЕДМЕТЪТ НА ФИЛОСОФИЯТА
 В ПРЕЗЕНТАЦИОНИСТКАТА ТЕОРИЯ
 НА АМЕРИКАНСКИЯ НЕОРЕАЛИЗЪМ

Философията:
 предизвикателства
 и перспективи

Георги Белогашев

THE SUBJECT OF PHILOSOPHY IN
 THE PRESENTATIONIST THEORY
 OF AMERICAN NEOREALISM

Georgi Belogashev

Abstract: the article reveals the significant influence of philosophers such as Brentano and Meinong in forming major points of Neorealist theory in the United States. Emphasis is placed on the conceptual understanding of the nature of the subject of philosophy in the various scientific developments of thinkers of American Neorealist. Identical theoretical thesis are shown about the nature of the object of philosophy, its independence from consciousness, the correlation between that object and consciousness, and between the various objects in the world.

Key words: American Neorealism, Subject of Philosophy, Consciousness, independence, relationship.

Философията е стара колкото света, но нейното историческо развитие е белязано с доста противоречиви моменти. Имплицитната причина за тези колизии донякъде са социокултурните нагласи в конкретните общества, но същината се крие в равнището на хомогенност и вътрешна непротиворечивост на развиваните теории в съответния исторически период. Това фактическо положение е вярно забелязано от американските мислители, които работят в сферата на неореализма. Тук се намира основанието част от тях да публикуват съвместна статия – „Програмата и първа платформа на шестима реалисти“ (1910), с която заявяват намерението си да предприемат опит за обединяване на своите теоретични усилия, което би довело до изясняване на редица основни принципи и методи на философското знание (Holt, Marvin, Montague, Perry, Pitkin, Spaulding 1910: 393).

Американските неореалисти са убедени, че неминуемото следствие ще се изрази посредством постигане на епистемологичен монизъм чрез прецизирането на методологията и философско-научната терминология, което ще доведе до тяхното по-ефикасно приложение във всички области на човешкия живот.

Въпросът за познаваемостта на структурата на действителността е основополагащ за американските неореалисти, защото, за да се достигне до така желания епистемологичен монизъм, е нужно да се експлицират нейните основни категории. Естествено е тяхната философска критичност изначално да се насочи към изясняване питането относно природата на света, който заобикаля човека. Тъкмо това подчертаване на проблема за действителността дава основание теоретичната концепция на американските философи да се причисли към реалистическата струя във философията, която започва да се развива в края на 19 и началото на 20 век.

В края на 19 век се появява теорията на Brentano и независимо от изследователя и времето, в което тя се проучва или коментира, е възприето да се счита, че има съществена роля при изграждането на редица философски учения, които формират ареала на реалистката философска мисловност по онова време (Kunzmann 1913: 133), (Мионов 2013: 44), (Петров 2012: 73), (Попик 2013: 51), (Цацов 2014: 20), (Bergmann 1967), (Kush 1995: 136), (Simons 1999: 121), (Titchener 1921: 108) и други. Едно сбито изложение на неговата философия показва, че в основополагащия свой труд – „Психология от емпирична гледна точка“ (1874), Brentano се стреми да разкрие, че научното мислене, и в частност философията, може достоверно да знае заобикалящото човека (Brentano 2006a: 92). Тази способност има за основа истината, предоставена от проучванията на теоретичните науки за духа, която дава възможност за приложимост на постиженията им в дейността на хората (Brentano 2007: 15). Изследвайки всички аспекти на света около нас, германският мислител достига до увереността, че цялостната сфера на битието обхваща едновременно както невеществени неща, така и материални обекти (Brentano 1996: 20), наред с реалните предмети се откриват и нереални такива (Brentano 1996: 137). Истина, с която науката би следвало да отчита, и с която да се съгласува, ако желае да бъде меродавна.

Познанието за външните обекти Brentano смята за относително,

докато психичните явления – за истинни сами по себе си. По тази причина особен интерес за него представлява психологията. Немският философ определя психологията като наука за феномените (актовете) на психиката, а не на „душата“. Следователно, като научна дисциплина психологията е наука за познаваеми явления, а не за същности (Брентано 1996: 21). В неговата философия „акт“ и „феномен“ са синоними, като непротяжността (Брентано 1996: 42) е тяхна характеристика.

За Брентано явяващото се на психиката бива три типа: представи, съждения и душевни движения (Брентано 1996: 24). Представите – например за цвят, вкус, звук и други – той определя като усети, в смисъла на актове. Това са предметите на интенция на представата, с които тя е в релация. Предметите на изследване се оказват налични, като това дали са действително, или недействително не отменя тази възможност. Съжденията Брентано указва като актовете на познание, които утвърждават или отхвърлят действителността на изследваното. Според него душевните движения, или така наречените „желания“ (Брентано 1914: 47), не се отнасят към познанието, тъй като експлицират особно отношение към предмета на изследване. Установява се, че при трите класа феномени на психиката се открива различно отношение към проумяваното нещо.

Отношенията между душевни и материални явления Брентано експлицира чрез интенциалността. Под „интенциалност“ той разбира всеки психичен феномен, характеризиращ се с това, което средновековната схоластика нарича интенционално (или ментално) вътрешно съществуване на субекта, и макар в няколко двусмислени израза, бихме нарекли взаимна свързаност със съдържанието, насоченост и фокусираност към обект, който не трябва да се разбира като реалност или иманентна обективност (Брентано 1996: 33). Интенциалността, разбираана като вътрешно наличие на нещото, при което всеки от психичните феномени обема в себе си нещо от качествата на изследваното, независимо че това не става в съвсем идентичен вид (Брентано 1996: 42). Така обектът е наличен непосредствено за съзнанието, и при неговата преценка може да се потвърди или отрече.

Независимо от разнообразието на актове на психиката, нейните феномени образуват единство, което Брентано нарича „съзнание“ (Брентано 1914: 24). Оттук познанието може да се осъществи на

базата на интенциалността, т.е. целенасочено да се изследват, анализират и опознаят психичните феномени, в които се съдържат предметите на изследване. Познанието се реализира чрез интенцията, т.е. посредством насочване на съзнанието (мисленето) към феномените на психиката, тъй като неизменна специфичност на психичната дейност е, че има предмет (Брентано 2001: 75). За мислителя познание и мислене са идентични неща, обгръщащи по едно и също време представи и съждения. Представите и съжденията, без оглед на това, че първите са причина на вторите, се отличават по вътрешен опит, по отношението към проучваното, както и досежно релацията на съждението към душевни движения.

Акцентираното различие между представи и съждения, придружено от аналитично изучаване на т.нар. вътрешно съзнание, предоставя възможност да се отхвърли тезата за битийна наличност на безсъзнателно съзнание (Брентано 1914: 48). За немския мислител вътрешното съзнание е съединяването, напр. на представата за звук и вътрешното съзнание за тази представа, които принадлежат към един и същ психически акт и между които има автентична релация (Брентано 1914: 43). Следователно според определението му, че всяко душевно явление е представа или основано на представа вътрешно съзнание, се търси да се установи съответствие по интензивност между тях. Брентано констатира, че между интензитета на съзнателната представа и силата на съпровождащата я такава се открива релация на просто равенство (Брентано 1914: 46–47). Тази корелация е неопровержимото свидетелство за липсата на вероятност на практика в действителността да има безсъзнателни представи.

Схващането за интенциалността на съзнанието предоставя реални доводи на Брентано, а и на неговите следовници, да говори, че белегът, по който знаем, е непосредствената очевидност (Брентано 1996: 42; Майнонг 2006а: 78; Штумпф 2007: 69), имаща валидност за феномените на психиката. Този извод води Брентано до отричане на утвърдението, че истината е съгласуваност между мислите ни и нещата от онова, което ни заобикаля. Съгласуваността се основава на изначалната предпоставка на проучването – познавателната субект-обектна схема, която неизменно постулира срещуположността на познаваното и познаващото. Така по необходимост се достига до съгласуваността на понятието за

предмета на изследване и самия обект. По този начин обаче имплицитно се внушава двойственост на познаването (Майнонг 2006а: 82), както сполучливо сочи австрийският философ.

Истинността на съжденията се осигурява от самото съществуващо, без да има значение дали е нематериално, или е материално нещо (Брентано 1996: 143–144), понеже е пряко имано от съзнанието. И понеже действителността на „нещото“ не е обвързана с материалността, следователно е по-основателно да се говори за „нещо“, а не само за вещи. Брентано настоява, че действителните неща могат да са както физически, така и психически (Брентано 1996: 138) и по тази причина не бива да се подхожда формално при проучването на света.

Оттук теорията на Брентано трайно утвърждава, че има действителни неща, които не притежават своя собствена природа, и макар да не могат да се определят според този признак, въпреки това са действителни – феномените на психиката, съждения, отношения. Отношенията се констатира при анализа на феномените на психиката. Но тук не се говори за отношение в обичайното значение на понятието, понеже отношенията не са следствие на рационалността, т.е. не се придават на явленията от познаващия, а се откриват. Отношенията само се възприемат, тъй като са дадени едновременно с двойките явления (Брентано 2001: 75). Тази позиция се открива във всички последващи концепции на философския неореализъм.

Констатацията предоставя аргумента за потвърждаване на първостепенното значение на неговата концептуална схема и при формирането на американската неореалистката философия. Това влияние не може да се отрече, но по-детайлният анализ сочи, че „Изследване на обектната теория и психология“ (1904) на Майнонг също има съществено идейно-структурно значение при това изграждане. В съгласие с констатацията никак не учудва изключителният интерес към неговата философия през 60-те години на 20 век (Bonino 2013: 271). Въздействието на някои от идеите на Майнонг относно битийно-познавателното положение на съществуващото при анализ много ясно се установяват при някои от представителите на американския неореализъм, напр. при Холт и неговото схващане за неутралните елементи (Холт 1912: 369) на битието.

В „Изследване на обектната теория и психология“ (1904)

Майнонг доразвива теория на познанието на Брентано със собственото си учение – теория на предмета (Майнонг 2006b: 53). Това учение експлицира стремежа му да разкрие самотната природа на всеки предмет на познанието до възможно най-краен етап. Тръгвайки от изцяло интенционалното разбиране, че нищо не се познава, без да се познае нещо, по-общо: че нищо не се отсъжда, без да се отсъди за нещо, както и никога не може да се представи нещо, без нещо да се представя (Майнонг 2006a: 68), той утвърждава пълната неутралност на предмета на познание по отношение на неговия онтологичен статус.

Сферата на съществуването, според Майнонг, изцяло може да се изчерпи чрез посочването на видовете битие. Той дели заобикалящото човека на „съществуващо“ (Existenz), което представя действителни обекти в пространство-времевия свят (Майнонг 2003: 23), и „налично съществуване“ (Bestand), визиращо предметите, които не са време-пространствени същности (Майнонг 2003: 24), т.е. те съществуват извън времето и пространството. Когато говори за това налично съществуване австрийският философ указва отношения, числа, сходство, разлика и други, които са обекти, и следователно могат да станат предмети на познание, но не са време-пространствено изразени, макар да ги има. Посочените два типа съществувания са разбирани от Майнонг като „така-битие“ (Sosein) (Майнонг 2006a: 72), което се отнася за някакво конкретно определено съществуване на една точно налична същност. Третият вид предмети на познанието, които се откриват в създението Майнонг нарича „извън-битие“ (Außersein) (Майнонг 2006b: 53). Той има предвид отсъстващи или придадени предмети на съзнанието, а значи и на създението – фантазии, сънища и други, които нямат наличност или пък имат вътрешна противоречивост, като кръгъл квадрат, дървено желязо и други.

По този начин Майнонг се стреми да включи фантазиите и илюзиите в сферата на познанието, защото не подлежи на съмнение: това, което трябва да бъде предмет на познанието, не трябва поради това още да екзистира по никакъв начин (Майнонг 2006a: 72). Самата екзистенция на заобикалящото човека се изяснява напълно от принципа на независимост на така-битието от битието и областта на валидност на този принцип се осветлява най-добре по отношение

на обстоятелството, че на този принцип се подчиняват не само предмети, които фактически не екзистират, а и такива, които не биха могли да екзистират, понеже са невъзможни (Майнонг 2006а: 72). Утвърждавайки учението за чистия предмет на познанието и подчинявайки последиците на принципа на независимостта както на така-битието (Sosein), така и на извън-битието (Außersein) на битието, Майнонг всъщност задава възможните изходни точки на познавателното проучване както на битието, така и на небитието (Майнонг 2006а: 75) като нещо, което не е необходимо да тръгва от каквито и да било предпоставки. Това е един от големите приноси на Майнонг за съвременната философия и наука изобщо.

Именно в този познавателен аспект работят американските неореалисти, когато целенасочено отхвърлят всеки вид субективизъм, носен от различните метафизически учения на философските теории, актуални в края на 19 и началото на 20 век. Не учудва декларацията, че неореализмът има тенденция да бъде метафизически плуралистичен (Holt, Marvin, Montague, Perry, Pitkin, Spaulding 1912: 33), като основанието е в невъзможността за достигане на познавателен монизъм на база априорност или диалектика. Плурализмът в случая се отнася до битийното многообразие, а не до някаква знаниева пъстрота.

Основна изходна теза на неореализма относно предмета на философията, визирайки съществуващо, е за независимостта на обектите на изследване от субекта, което им позволява да влизат в отношения едновременно както с друго съществуващо, така и с познанието, без това да ги прави зависими от тях.

Относно онтологическата независимост на нещата в света спрямо съзнанието и познанието Макгилвърри утвърждава, че под „независим“ обект реалистът разбира нещо, което съществува дори тогава, когато не е известно нищо за него (McGilvary 1907b: 686), т.е. когато няма съзнание, което да го има като дадено. За него това може да е нещо, което познаваме, или пък нещо, което в момента на говорене осъзнаваме, или дори да е само част от осъзнаваното, като последното означава, че обектът съществува едновременно с осъзнаването и се явява непосредствен обект на осъзнаване и познание. За Макгилвърри тези неща са „обективни“, понеже съществуват и

когато не ги осъзнават (McGilvary 1907a: 454), следователно те са реални и независими от съзнанието и познанието.

Монтегю също заявява, че има обекти, които в своето съществуване не зависят от факта, че са известни (Montague 1907: 375; Montague 1937: 148–149; 160). Пери твърди, че реалистическата теория за независимостта еднозначно сочи, че вещите могат непосредствено да бъдат (в смисъл да са дадени на съзнанието – *моя бел.*) и да се преживяват пряко, без това да произлиза от тяхното съществуване или природа (Perry 1912b: 315). За него специфичното присъствие на физическа природа може да се изведе от физическите явления без позоваване на съзнанието (Perry 1912a: 132). Предметите на познание са онова, което се намира пред ума, когато се съзнава (Holt, Marvin, Montague, Perry, Pitkin, Spaulding 1912: 34), и това, че са имани от съзнанието, не ги модифицира, а само им придава статут на негово съдържание като независими обекти, защото се открояват като обекти, за които има съзнание, но никога като самото съзнание (Woodbridge 1905: 119), и които преживяваме (Montague 1912: 260), тъй като обектът и идеята са два отделни факта (Montague 1902: 55), утвърждава Монтегю.

По този въпрос Марвин заявява, че съзнаването на конкретно нещо по никакъв начин не означава неговата обусловеност (Marvin 1910: 396–397) от съзнанието и от познанието. Неговата идея е, че не става дума за някакво същностно сътворяване, а за специфичен вид конфигуративност, предоставяща по-достоверно познание. Холт убедено заявява, че нещото винаги запазва своята отличителна самоидентификация, независимо от условията (Holt 1914: 104), а в този смисъл и от съзнанието. Идентична теза изказва и Монтегю (Montague 1907: 376). Тази структурираност се дължи на фактическата вътрешноприсъща както иманост, така и трансцендентност на всяко отделно съществуване (Perry 1910: 398–399; Spaulding 1906: 208). С други думи, отделното съществуване притежава възможност да е част от много различни класове, като същевременно е способно, по силата на своята иманентност, да е и елемент от един-единствен клас. Питкин добавя, че трансцендентността едновременно означава както отличителност, така и функционална независимост (Pitkin 1910: 399). По тази причина Холт казва, че онова, което съзнанието има е

„даденото“ (Holt 1914: 16), представляващо заедно с различни термини и съждения логическа система на всеки обект. Но той изрично подчертава че тези логически понятия, наречени от него „неутрални елементи“ (Holt 1914: 105), не зависят от опита, т.е. от самото познание.

От изложеното се констатира, че, на първо място за да се познава нещо независимо дали това е нещо материално, или принадлежи към извънвреме-пространственото, или дори да е измислица, илюзия или друго мисловно формиране, това познавано трябва да бъде съзнавано. В този пункт ясно личи влиянието на Майнонг и по-специално на неговата теза, че един обект се превръща в предмет на познание само когато се съзнава (Майнонг 2006: 78), като не се визира единствено общността на екзистиращото – не само познаването, а всяко отсъждане и представяне има своя предмет (Майнонг 2006: 76). Значението на тезата за неореализма е посочено посредством изричното акцентирание върху нея от Пери при неговия обзор (върху мислителите, които оказват голямо влияние за формирането, обособяването и развитието на реалисткото движение (Perry 1926: 205–206), където Майнонг е отбелязан редом с Брентано и Хусерл, а Монтегу нарича австрийския философ „по-голям брат“ (Montague 1930: 146) в реализма заедно с Бъртранд Ръсел и Джордж Мур.

Подчертаването на едновременната иманентност и трансцендентност на отделните съществувания предоставя на американските неореалистски философи възможност за бъдещ цялостен техен анализ. Имплицитната идея на положението, когато се подчертава възможността за едновременна принадлежност както към точно определен клас, така и към множество други класове, е, че се прави разлика между обект и предмет на познанието, както и се подчертава отликата между онтологическия статус на обекта, съдържание на съзнанието и самото познание. В позицията на американските неореалисти, по думите на Хил, се открива влиянието на Майнонг (Хил 1965: 98), но е необходимо изрично да се отбележи липсата на основание да се говори, че те интерпретират тезите по същия начин, както ги утвърждава австрийският философ. Американските мислители са радикално настроени, особено Пери и Холт, за пълното възприемане и утвърждаване на неореалистката концептуална парадигма

във философията и науката, като умишлено работят за постигане на епистемологически монизъм, и то чрез отхвърляне на подчертаването от Майнонг различие между обект и актовете на съзнанието. Независимо от специфичните интерпретации тезите за предмета на философията на американските мислители еднозначно сочат тяхната принадлежност към неореалистическата струя във философията на 19 и 20 в.

ЛИТЕРАТУРА/ REFERENCES

1. **Брентано 2001:** Брентано, Ф. За Аристотел. *Философски алтернативи*, 3–4, с. 73–84. // **Brentano 2001:** Brentano, F. Za Aristotel. *Filosofski alternativni*, 3–4, s. 73–84.

2. **Брентано 2006:** Брентано, Ф. Относно бъдещето на философията (първа част). *Философски алтернативи*, 6, с. 92–105. // **Brentano 2006:** Brentano, F. Otnosno badesteto na filosofiyata (parva chast). *Filosofski alternativni*, 6, с. 92–105

3. **Брентано 2007:** Брентано, Ф. Относно бъдещето на философията (втора част). *Философски алтернативи*, 1, с. 5–15. // **Brentano 2007:** Brentano, F. Otnosno badesteto na filosofiyata (vtora chast). *Filosofski alternativni*, 1, s. 5–15.

4. **Майнонг 2003:** Майнонг, А. *Самоизложение*. Москва. // **Maynong 2003:** Maynong, A. *Samoizlozhenie*. Moskva.

5. **Майнонг 2006а:** Майнонг, А. Относно теория на предмета (част първа). *Философски алтернативи*, 3, с. 68–83. // **Maynong 2006а:** Maynong, A. Otnosno teoriyata na predmeta (chast parva). *Filosofski alternativni*, 3, s. 68–83.

6. **Майнонг 2006б:** Майнонг, А. Относно теория на предмета (част втора). *Философски алтернативи*, 4, с. 48–63. // **Maynong 2006б:** Maynong, A. Otnosno teoriyata na predmeta (chast vtora). *Filosofski alternativni*, 4, s. 48–63.

7. **Петров 2012:** Петров, В. *Процесуално философски прочит на дилемата континуалност – дискретност*. София. // **Petrov 2012:** Petrov, V. *Protse-sualno filosofski prochit na dilemata kontinualnost – diskretnost*. Sofia.

8. **Цацов 2014:** Цацов, Д. „Забравеният“ философ. *Традициите на презентационизма и приносът на Николай Хартман*. София. // **Tsatsov 2014:** Tsatsov, D. „Zabraveniyat“ filosof. *Traditsiite na prezentatsionizma i prinosat na Nikolay Hartman*. Sofia.

9. **Брентано 1914:** Брентано, Ф. О внутреннем сознании. *Новые идеи в философии*, 15, с. 24–48. // **Brentano 1914:** Brentano, F. O vnutrennem soznanii. *Novye idei v filosofii*, 15, s. 24–48.

10. **Брентано 1996**: Brentano, F. *Избранные работы*. Москва. // **Brentano 1996**: Brentano, F. *Izbrannye raboty*. Москва.
11. **Кунцман 1914**: Kuntzman, A. Психология мышления Ф. Брентано, Г. Уфуэса, Э. Гуссерля и К. Штумпфа. *Новые идеи в философии*, с. 109–155. // **Kuntsman 1914**: Kuntzman, A. Psihologiya myshleniya F. Brentano, G. Ufuesa, E. Gusserlya i K. Shtumpfa. *Novye idei v filosofii*, s. 109–155.
12. **Миронов 2013**: Миронов, Д. Проблема интенциональности в философии Ф. Брентано. *Философские науки*, 5, с. 38–53. // **Mironov 2013**: Mironov, D. Problema intentsionalynosti v filosofii F. Brentano. *Filosofskie nauki*, 5, s. 38–53.
13. **Попик 2013**: Попик, О. Теория предметов А. Майнонга и проблема универсальности логических законов. *Вестник РЭУ*, 9, с. 46–52. // **Popik 2013**: Popik, O. Teoriya predmetov A. Maynonga i problema universalynosti logicheskikh zakonov. *Vestnik REU*, 9, s. 46–52.
14. **Штумпф 2007**: Штумпф, К. Явления и психическая функция. *Фундаментальная психология у истоков неклассической парадигмы*, с. 64–115, Москва: КомКнига. // **Shtumpf 2007**: Shtumpf, K. Yavleniya i psihicheskiya funktsii. *Fundamentalynaya psihologiya u istokov neklassichesoy paradigmy*, s. 64–115, Moskva: KomKniga.
15. **Хилл 1965**: Хилл, Т. *Современные теории познания*. Москва. // **Hill 1965**: Hill, T. *Sovremennye teorii poznaniya*. Moskva.
16. **Bergmann 1967**: Bergmann, G. *Realism: A Critique of Brentano and Meinong*. Madison.
17. **Bonino 2013**: Bonino, G. Commentary. Realism. A Critique of Brentano and Meinong. Gustav Bergmann. Madison (WI): University of Wisconsin Press, 1967. Humana Mente. *Journal of Philosophical Studies*, 25, pp. 263–273.
18. **Holt 1912**: Holt, E. The place of illusory experience in a realistic world. *The new realism: cooperative studies in philosophy*. New York: The Macmillan Company, pp. 303–377.
19. **Holt, Marvin, Montague, Perry, Pitkin, Spaulding 1910**: Holt, E., Marvin, W., Montague, W., Perry, R., Pitkin, W., Spaulding, E. The Program and First Platform of Six Realists. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 7, 15, pp. 393–401.
20. **Holt, Marvin, Montague, Perry, Pitkin, Spaulding 1912**: Holt, E., Marvin, W., Montague, W., Perry, R., Pitkin, W., Spaulding, E. Introduction. *The new realism: cooperative studies in philosophy*. New York: The Macmillan Company, pp. 2–44.
21. **Kusch 1995**: Kusch, M. *Psychologism. A Case Study in the Sociology of Philosophical Knowledge*. London–New York.
22. **Marvin 1910**: Marvin, W. The Program and First Platform of Six Rea-

lists. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 7, 15, pp. 393–401.

23. **Marvin 1912:** Marvin, W. The Emancipation of Metaphysics from Epistemology. *The new realism: cooperative studies in philosophy*. New York: The Macmillan Company, pp. 45–98.

24. **McGilvary 1907a:** McGilvary, E. Prolegomena to a Tentative Realism. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 4, 17, pp. 449–458.

25. **McGilvary 1907b:** McGilvary, E. Realism and the Physical World. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 4, 25, pp. 683–692.

26. **McGilvary 1912:** McGilvary, E. The Relation of Consciousness and Object in Sense-Perception. *The Philosophical Review*, 21, 2, pp. 99–152.

27. **Montague 1902:** Montague, W. Professor Royce's Refutation of Realism. *The Philosophical Review*, 11, 1, pp. 43–55.

28. **Montague 1907:** Montague, W. Contemporary Realism and the Problems of Perception. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 4, 14, pp. 374–383.

29. **Montague 1930:** Montague, W. Confessions of an Animistic Materialist. Adams, G. P., Montague, W. P. (Eds.). *Contemporary American Philosophy*. Vol. II. George Allen & Unwin Ltd. New York: The Macmillan Company, pp. 135–162.

30. **Montague 1937:** Montague, W. The Story of American Realism. *Philosophy*, 12, 46, pp. 140–161.

31. **Perry 1912a:** Perry, R. A Realistic Theory of Independence. *The new realism: cooperative studies in philosophy*. New York: The Macmillan Company, pp. 253–302.

32. **Perry 1912b:** Perry, R. *Present philosophical tendencies*. New York, London, Bombay, and Calcutta.

33. **Simons 1999:** Simons, P. Bolzano, Brentano and Meinong: Three Austrian Realists. German philosophy since Kant. *Royal Institute of Philosophy Supplement*, pp. 109–136.

34. **Spaulding 1918:** Spaulding, E. The Ground of the Validity of Knowledge. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 3, 8, pp. 197–208.

35. **Titchener 1921:** Titchener, E. Brentano and Wundt Empirical and Experimental Psychology. *The American Journal of Psychology*, 32, 1, pp. 108–120.

36. **Woodbridge 1905:** Woodbridge, F. The Nature of Consciousness. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 2, 5, pp. 119–125.